

Nr. 63 Informatiebrief

Zaaknummer: Z/26/111737
Documentnummer: 493040
Datum: 30 juni 2026 / verzonden: 30 juni 2026
Onderwerp: Meicirculaire Gemeentefonds 2026
Portefeuillehouder: Wethouder Varekamp
Bijlage(n): *nee*

Geachte Raad,

Inleiding/samenvatting

Op 29 mei jongstleden is de meicirculaire 2026 van het Gemeentefonds gepubliceerd. Op 5 juni is hiervan een gecorrigeerde versie gepubliceerd, op 8 juni de definitieve versie. Door het moment van verschijnen konden de uitkomsten hiervan niet in de kaderbrief 2027 worden verwerkt.

De voornaamste ontwikkelingen in deze circulaire zijn het bijstellen van het meerjarig accres (de meerjarige groei van het gemeentefonds), meerdere mutaties met betrekking tot jeugd, de afrekening van het BTW-compensatiefonds en de decentralisatie-uitkering Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE).

De meicirculaire geeft ten opzichte van de decembercirculaire een nadeel in het jaar 2026 en een voordeel in jaren 2027 tot en met 2030. Voor 2026 is sprake van een netto nadeel van € 348.000. Voor 2027 is er sprake van een netto voordeel van € 358.000, voor 2028 van € 255.000, voor 2029 van € 43.000 en voor 2030 van € 153.000.

Het effect van 2026 zal verwerkt worden in de najaarsnota 2026, de effecten vanaf 2027 zullen verwerkt worden in de begroting 2027.

Het bruto verschil tussen de meicirculaire 2026 en de decembercirculaire 2025 is als volgt:

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2026	2027	2028	2029	2030
Stand na decembercirculaire 2025	47.965	46.170	45.443	46.229	47.232
MUTATIES MEICIRCULAIRE:					
Uitkeringsfactor, waarvan	-65	1.442	1.355	1.223	1.218
1 Accresontwikkeling meicirculaire 2026	163	295	387	193	263
2 Nominale ontwikkeling meicirculaire 2026	0	1.147	968	1.030	955
3 Afrekening btw-compensatiefonds (BCF)	-228	0	0	0	0
Ontwikkeling uitkeringsbasis, waarvan	35	99	104	11	139
4 Hoeveelheidsverschillen	-30	-98	-186	-279	-223
5 Ontwikkeling uitkeringsbasis	65	197	290	290	362
Taakmutaties, in totaal	-41	268	-8	-1.093	-1.121
6 Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo	0	254	0	0	0
7 Huishoudelijke hulp uit de Wmo	0	0	0	-1.548	-1.589
8 Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo	0	0	0	462	474
9 Kinderopvang pleegouders	16	17	0	0	0
10 Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg	-49	0	0	0	0
11 Overige taakmutaties	-8	-3	-8	-7	-7
IU/DU/SU, waarvan	78	1.476	-40	-68	-71
12 Participatie	7	-20	-40	-67	-72
13 Armoedebestrijding kinderen	0	-10	-10	-10	-10
14 Alleenverdienersproblematiek	14	0	0	0	0
15 Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	19	0	0	0	0
16 IBO Problematische schulden	16	0	0	0	0
17 Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren	9	9	9	9	12
18 Ondersteuning lokale politieke partijen	10	0	0	0	0
19 Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	0	1.492	0	0	0
20 Overige IU/DU/SU	1	4	1	0	-1
WOZ	-279	-338	-321	-306	-322
21 WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven	-279	-338	-321	-306	-322
Stelposten	8	274	274	274	274
3 Afrekening btw-compensatiefonds (BCF)	0	-118	-118	-118	-118
22 Overheveling fout Jeugdzorg	8	8	8	8	8
23 Herverdeeffect gemeentefonds	0	384	384	384	384
Bruto effect van meicirculaire 2026	-265	3.221	1.365	40	117
Stand na meicirculaire 2026	47.701	49.392	46.808	46.269	47.349

Uitkeringsfactor

Ad 1. Accresontwikkeling meicirculaire 2026

In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2026 en verder. De geactualiseerde accresraming is gebaseerd op de Voorjaarsnota 2026 van het Rijk. De accresraming bestaat uit volumeaccres en accressen als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen (LPO-accres).

Ad 2. Nominale ontwikkeling meicirculaire 2026

Het voordeel wordt veroorzaakt door het verleggen van het basisjaar van prijspeil 2026 naar prijspeil 2027. In eerdere circulaire's werden de inkomsten uit het gemeentefonds in de jaren 2027 en verder tegen het prijspeil van 2026 geraamd. Vanaf deze circulaire wordt uitkeringsjaar 2027 en de jaren daarna geraamd tegen prijspeil 2027. Dit levert een voordeel op vanaf 2027.

Ad 3. Afrekening BTW-compensatiefonds (BCF)

In de septembercirculaire 2025 is een voorschot ontvangen op de afrekening van het BCF. Nu blijkt bij de definitieve afrekening in de meicirculaire 2026 dat de ruimte onder het plafond lager is dan verwacht ten tijde van de septembercirculaire. Deze ruimte wordt onttrokken aan het gemeentefonds en zorgt voor een nadeel. De definitieve afrekening mogen gemeenten vanaf 2027 structureel ramen. Ondanks dat hier sprake is van een nadeel is het BCF niet volledig gebruikt.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

Ad 4. Hoeveelheidsverschillen + Ad 5. Ontwikkeling uitkeringsbasis

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit een vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf (aantal x prijs per eenheid). De som van deze producten wordt de uitkeringsbasis genoemd. Aanpassingen op het aantal of het gewicht zorgen voor een verschil ten opzichte van eerdere ramingen. Dit worden ook wel de hoeveelheidsverschillen genoemd. In deze circulaire zitten zowel aanpassingen op de aantallen als de gewichten.

De afwijking door mutaties in het aantal eenheden per maatstaf worden hoofdzakelijk veroorzaakt door maatstaven gerelateerd aan het aantal inwoners, de bedrijfsvestigingen en de maatstaven gerelateerd aan de WOZ-waardering.

Taakmutaties

Ad 6. Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo

In de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk is besloten dat per 1 januari 2027 het abonnementstarief binnen de Wmo wordt afgeschaft. In plaats daarvan komt de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage. De inwerkingtreding van deze wet is nu voorzien per 1 januari 2028. Concreet betekent dit dat voor het Rijk de besparing van € 225 miljoen op het gemeentefonds voor het jaar 2027 vervalt. Deze wordt in deze circulaire weer toegevoegd aan het gemeentefonds. Per 2027 is rekening gehouden in de begroting met extra baten als gevolg van de eigen bijdrage. Nu de eigen bijdrage een jaar is uitgesteld dienen deze extra baten ook te vervallen. Per saldo is daardoor het effect van deze mutatie beperkt.

Ad 7. Huishoudelijke hulp uit de Wmo

Mensen die dat kunnen, gaan zelf betalen voor hun huishoudelijke hulp. Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo wordt daarom geschrapt met ingang van 1 januari 2029. Als gevolg hiervan verwacht het Rijk dat gemeenten jaarlijks € 1,4 miljard minder uitgaven hebben. Vanaf 2029 wordt dit structureel onttrokken uit het gemeentefonds. Deze post mag, gezien de onzekerheid rondom invoering, van de provinciaal toezichthouder budgettair neutraal

opgenomen worden. Het Rijk is verantwoordelijk om de regels voor de huishoudelijke hulp op tijd aan te passen om de bezuiniging mogelijk te maken. Zolang dit niet gebeurt mogen er lagere lasten op Wmo opgenomen worden als tegenhanger van lagere baten in het gemeentefonds.

Ad 8. Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo

Aansluitend op ad. 7, geldt voor de mensen die niet zelf hulp kunnen regelen dat de gemeente daarin blijft voorzien. Daartoe wordt vanaf 2029 landelijk jaarlijks € 430 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd.

Deze post mag net zoals de huishoudelijke hulp uit de Wmo van de provinciaal toezichthouder budgettair neutraal opgenomen worden. Dit houdt in dat Voorschoten lagere lasten op Wmo opneemt als tegenhanger van lagere baten in het gemeentefonds.

Ad 9. Kinderopvang pleegouders

In de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk is er extra geld beschikbaar gesteld als bijdrage voor de kosten die pleegouders maken voor kinderopvang en buitenschoolse opvang van hun pleegkinderen. In de decembercirculaire 2025 heeft het Rijk de extra middelen toegevoegd aan het gemeentefonds voor 2025. Besloten is voor 2026 en 2027 deze middelen ook toe te voegen aan de algemene uitkering. Landelijk ontvangen gemeenten in 2026 en 2027 € 10,7 miljoen.

Ad 10. Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg

De SPUK "Niet beoogde jeugdzorgkosten vanwege verblijf" is verlengd voor de zorgkosten over de jaren 2024 en 2025. Ten behoeve van deze regeling is in 2026 een bedrag van landelijk € 60 miljoen onttrokken uit de algemene uitkering.

Ad 11. Overige taakmutaties

Dit betreft alle taakmutaties met een effect van minder dan € 10.000.

Integratie-uitkeringen (IU's)/ decentralisatie-uitkeringen (DU's) en suppletie-uitkeringen (SU's)

Ad 12. Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de loon- en prijsbijstelling 2026. Daarnaast wijzigt de verdeling van de bedragen per gemeente. Dit wordt veroorzaakt door een actualisatie van de verdeling van middelen voor de wet sociale werkvoorziening (WSW), en een nieuwe verdeelsleutel.

Ad 13. Armoedebestrijding kinderen

Vanaf 2017 is er landelijk € 85 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor de bestrijding van

de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire een actualisatie plaats van de verdeling. Dit leidt tot een nadeel op de decentralisatie-uitkering.

Ad 14. Alleenverdienersproblematiek

Gemeenten kunnen huishoudens getroffen door alleenverdienersproblematiek individuele bijzondere bijstand bieden. Hiervoor wordt door het Rijk geld beschikbaar gesteld middels de decentralisatie-uitkering alleenverdienersproblematiek. Landelijk is voor 2026 € 33,5 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 6 miljoen een nabetaling betreft over 2024.

Ad 15. Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp

Om gemeenten de mogelijkheid te bieden om de bestaande lokale aanpak van energiearmoede te intensiveren is er een portaal ontwikkeld om op een zorgvuldige en veilige wijze contactgegevens van aanvragers bij de Stichting Tijdelijk Noodfonds Energie aan gemeentes te kunnen verstrekken. Dit maakt het mogelijk huishoudens met een hoge energierekening en een laag inkomen gericht te benaderen, passende ondersteuning te bieden en daarbij gebruik te maken van het bestaande lokale hulpaanbod. Landelijk ontvangen gemeenten in 2026 € 19,7 miljoen.

Ad 16. IBO Problematische schulden

Het Rijk voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Voor 2026 worden er middelen toegevoegd aan het gemeentefonds om het onderdeel vroegsignalering een impuls te geven. Landelijk ontvangen gemeenten in 2026 € 21,3 miljoen.

Ad 17. Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren

Er wordt structureel extra budget beschikbaar gesteld om gemeenten meer mogelijkheden te bieden om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen bij de overgang van school naar werk en het behoud van werk bij (dreigende) werkloosheid. Dit gaat landelijk om € 12,5 miljoen in 2026 oplopend tot € 44,3 miljoen structureel vanaf 2033.

Ad 18. Ondersteuning lokale politieke partijen

Op de huidige begroting van het ministerie van BZK is in 2026 geld beschikbaar voor de subsidiëring van decentrale politieke partijen. Dit is onderdeel van het wetsvoorstel Wet op de politieke partijen (Wpp). Er wordt in 2026 landelijk € 5,5 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds.

Ad 19. Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

In de begroting is rekening gehouden met een specifieke uitkering aangeduid als CDOKE voor de periode 2027 t/m 2030. Dit wordt ook wel de basisfinanciering CDOKE genoemd en betreft

€ 895.000. Voor 2027 wordt de uitkeringsvorm omgezet van een specifieke uitkering naar een decentralisatie-uitkering. De uitkeringsvorm na 2027 is nog niet bepaald en blijft vooralsnog een specifieke uitkering.

Aanvullend op de basisfinanciering ontvangt Voorschoten in deze circulaire ook nog € 597.000 aan planfinanciering ten behoeve van project Noord-Hofland, dit is bovenop de basisfinanciering. Hiermee komt de totale financiering CDOKE uit op € 1.492.000 in 2027. Gemeenten aan wie planfinanciering is toegezegd kunnen op deze middelen rekenen tot het plan is afgerond (mits dit voor 2030 is) of de maximale termijn voor de planfinanciering is bereikt (tot 2030).

Ad 20. Overige IU/DU/SU

Dit betreft alle integratie-uitkeringen, decentralisatie-uitkeringen en suppletie-uitkeringen met een effect van minder dan € 10.000.

WOZ

Ad 21. WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

In de meicirculaire wordt de jaarlijkse aanpassing van de rekentarieven van de verdeelmaatstaf ozb doorgevoerd. Daarbij wordt rekening gehouden met de landelijk gemiddelde waardeontwikkeling én de landelijk gemiddelde tariefstijging als gevolg van inflatie. Het Rijk verwacht dat de WOZ-waarden van woningen en niet-woningen landelijk gemiddeld zullen stijgen met respectievelijk 6,5% en 2,75%. Daarnaast verwacht het Rijk dat gemeenten hun tarieven gemiddeld met 3,0% zullen verhogen vanwege de inflatie.

Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden, eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen. Het rekentarief voor woningen is in deze circulaire naar boven bijgesteld, het rekentarief voor niet-woningen naar beneden. Voor de algemene uitkering geldt hoe hoger de WOZ-waarde, hoe harder een gemeente gekort wordt op de algemene uitkering via de WOZ. In deze circulaire zijn ook de (verwachte) WOZ-waardes verhoogd ten opzichte van de eerdere ramingen. Dit leidt dus tot een hogere korting op de algemene uitkering.

Stelposten

Ad 3. Afrekening BTW-compensatiefonds (BCF)

Onder ad 3. is vermeld dat de afrekening van het BCF over het jaar 2025 structureel geraamd mag worden vanaf 2027. Omdat de afrekening over 2025 lager uitvalt dan de afrekening over 2024 is nu sprake van een negatieve bijstelling van de stelpost.

Ad 22. Overheveling fout Jeugdzorg

Bij de decentralisatie van de jeugdzorg in 2015 is de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg overgegaan van de provincies naar de gemeenten. Daarbij is € 10 miljoen landelijk structureel te veel overgeheveld. In de toelichting op de septembercirculaire 2025 is gemeld dat voor 2026 de correctie zal plaatsvinden in de meicirculaire 2026. Het Rijk heeft de correctie ook zo verwerkt en daarmee kan deze stelpost vervallen.

Ad 23. Herverdeeleffect gemeentefonds

Het Rijk heeft besloten in 2027 en 2028 een pauze in te laten voor de verdere herverdeling van het Gemeentefonds. Dit betekent dat de herverdeling pas in 2029 verder ingevoerd wordt. Hiermee kan de opgenomen stelpost in 2027 vervallen. Gezien de onzekerheid over het jaar 2028 en de mogelijke indexatie (zie actualiteiten onderaan deze brief) blijft de stelpost voor 2028 gehandhaafd. De stappen van de herverdeling hebben een structureel effect. Wanneer in enig jaar de herverdeling pauzeert of wijzigt leidt dit dus tot structurele mutaties.

Mutaties met gevolgen voor de uitgaven

Het in de eerste tabel berekende bruto effect voortkomend uit de meicirculaire 2026 dient gecorrigeerd te worden voor verschillende posten. Er zal voor één taakmutatie (Kinderopvang pleegouders) en zes integratie-uitkeringen/ decentralisatie-uitkeringen (Participatie, Alleenverdienersproblematiek, Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp, IBO Problematische schulden, Ondersteuning lokale politieke partijen en CDOKE) gelijke lasten worden geraamd. Voor de taakmutaties 'Huishoudelijke hulp uit de Wmo' en 'Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo' zullen stelposten opgenomen worden zodat deze voor de gemeente budgettair neutraal zijn. Dit leidt tot het volgende netto effect van de meicirculaire:

Bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2026	2027	2028	2029	2030
Bruto effect van meicirculaire	-265	3.221	1.365	40	117
Mutaties met gevolgen voor uitgaven gesplitst in:	-84	-594	40	1.153	1.186
Taakmutaties	-16	-17	-	1.086	1.114
IU/DU/SU	-67	-577	40	67	72
Netto effect van meicirculaire	-348	2.627	1.405	1.193	1.303

Meerjarenperspectief

Om tot het netto resultaat na de meicirculaire te komen wordt gekeken naar de zaken waar (vooruitlopend op de meicirculaire) in de begroting al rekening mee gehouden is. Dit betreft de inkomsten voor het verschuiven van het basisjaar, de basisfinanciering voor CDOKE en de eigen bijdrage Wmo. Na saldering van deze effecten met het netto resultaat van de meicirculaire

betreft het effect op het saldo:

Bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2026	2027	2028	2029	2030
Al opgenomen in de primitieve begroting & kaderbrief:	-	-2.269	-1.150	-1.150	-1.150
KB - Verschuiven basisjaar	-	-1.150	-1.150	-1.150	-1.150
BG - Basisfinanciering CDOKE	-	-895	-	-	-
BG - Eigen bijdrage Wmo	-	-224	-	-	-
Netto effect op resultaat	-348	358	255	43	153

Dit resulteert in het volgende meerjarenperspectief:

Bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2026	2027	2028	2029	2030
Actueel begrotingssaldo na Voorjaarsnota en Kaderbrief	15	-532	-1.314	-741	-147
Saldo incidentele lasten en baten	247	-486	-253	-476	0
Reëel structureel saldo na Voorjaars- en Kadernota	-232	-46	-1.061	-265	-147
Reëel structureel saldo na meicirculaire	-580	312	-806	-222	6

De effecten van de meicirculaire 2026 worden integraal verwerkt in de najaarsnota 2026 en de begroting 2027.

Actualiteiten

De suppletie-uitkering omtrent de herverdeling is een bedrag die de gemeenten nog kwijtraken of erbij krijgen als de verdeling uit 2023 volledig zou worden doorgevoerd. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) adviseerde om de suppletie-uitkeringen herverdeling in 2027 en 2028 te indexeren, om die te compenseren voor de inflatie. Dit is een nieuwe stap ten opzichte van hoe er voorheen met de herverdeling werd omgegaan. In tegenstelling tot het advies van de ROB indexeerde het Rijk de herverdeling die de gemeenten in 2023, 2024 en 2025 al doorlopen hebben.

Het bedrag van de suppletie-uitkering is voor het jaar 2027 gelijk gebleven aan de jaren 2025 en 2026 en de oorspronkelijke indexatie is teruggedraaid. Echter besluit het Rijk na de zomer over een eventuele indexatie van het ingroeipad wat zou leiden tot een stijging van het nadeel per inwoner in 2028. Uit voorzichtigheid word het maximale nadeel per jaar van € 15 per inwoner gehandhaafd in 2028.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

E.A. van Wattingen,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerding,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.